

Pyyntö Keski-Suomen alueen kunnille tarjota kuntapaikkoja oleskeluluvan saaneille turvapaikanhakijoille ja/tai kiintiöpakolaisille ja/tai kotikunnan saaneille tilapäistä suojelua saaville vuonna 2024

Kh 02.10.2023 § 213
274/04.00.01/2022

Valmistelija

Vt. kunnanjohtaja Touko Aalto, 040 516 9332

Keski-Suomen alueen kuntia pyydetään tarkistamaan ja vahvistamaan kuntapaikkojen määrä oleskeluluvan saaneille turvapaikanhakijoille ja/tai kiintiöpakolaisille ja/tai kotikunnan saaneille tilapäistä suojelua saaville vuonna 2024. Kuntien ja ELY-keskuksen välisissä sopimuksissa todetaan, että sopimus on jatkuva, mutta kuntapaikkamäärä tarkistetaan vuosittain huomioon ottaen kuntien vastaanottoresurssit.

Vastaukset pyydetään toimittamaan ELY-keskukseen tämän kirjeen liitteeksi laaditulla lomakkeella tiistaihin 31.10.2023 mennessä käyttämällä sähköistä linkkiä.

Vuoden 2023 aikana kotoutumislain soveltamisalaa laajennettiin koskemaan tilapäistä suojelua saavia henkilöitä, joilla on kotikunta. On hyvä huomioida, että valtaosa tilapäistä suojelua saavista henkilöistä siirtyy kuntalaisiksi itsenäisesti ilman varsinaista kuntapaikalle ohjaamista. Kunta saa korvauksia kotoutumislain henkilöpiiriin kuuluvista henkilöistä riippumatta heidän kuntaansa muuttamisen tavasta. Kuntapaikkaa haetaan haavoittuvassa asemassa oleville henkilöille, jotka tarvitsevat apua mm. asunnon löytämiseen. Arvion kuntapaikan hakemisen tarpeesta tekee asiakkaan vastaanottokeskus.

Tänä vuonna kuntapaikkoja oli Keski-Suomessa tarjolla yhteensä 1065 paikkaa, joihin ELY-keskus on tähän mennessä sijoittanut 154 kansainvälisen suojelun perusteella oleskeluluvan saanutta henkilöä. Keski-Suomen ELY-keskuksen ja kuntien välisissä kuntapaikkasopimuksissa kuntapaikat on varattu pääasiassa myönteisen oleskeluluvan saaneille turvapaikanhakijaperheille ja yksintulleille alaikäisille turvapaikanhakijoille.

Hallitusohjelmassa pakolaiskiintiöksi on kirjattu 500 henkilöä. Lopullisen päätöksen tekee eduskunta hyväksyessään talousarvion joulukuussa. Hyvinvointialueiden käynnistyminen ei ole muuttanut kunnan vastuuta kiintiöpakolaisten vastaanotossa. Kiintiöpakolaisten vastaanotossa tulee erityisesti huomioida, että pakolaiset saapuvat Suomeen ja paikkakunnalle suoraan pakolaisleiriltä toisin kuin oleskeluluvan saaneet turvapaikanhakijat, joilla saattaa olla Suomessa vietetyn ajan perusteella jonkin verran esimerkiksi suomen kielen taitoja. Kiintiöpakolaisten vastaanottoon tulee varautua riittäväillä henkilöstöresursseilla kotouttamisen alkuvaiheessa (kokoaikainen työntekijä vähintään 3–6 kk). Muistutuksena lisäksi, että luku- ja kirjoitustaidottomien koulutusta ei enää vuoden 2018 alusta ole järjestetty työvoimakoulutuksena, osana kotoutumiskoulutusta. Kuntien tulee ottaa tämä huomioon, kun ne suunnittelevat maahanmuuttajien kuntiin sijoittamisia. Luku- ja kirjoitustaidon koulutusta kunta voi järjestää itse tai sen voi järjestää esim. kansalaisopisto.

Valtio tukee ELY-keskuksen kanssa sopimuksen tehneitä kuntia taloudellisesti suojelua saaneiden vastaanotossa. Voimassa olevan lainsäädännön mukaisesti kunnalle maksetaan valtion varoista

laskennallista korvausta 6 503 €/vuosi alle 7- vuotiaista ja 1 955 €/vuosi yli 7-vuotiaista henkilöistä. Korvausaika on 4 vuotta kiintiössä tulleista henkilöistä ja 3 vuotta turvapaikkamenettelyn kautta tulleista henkilöistä. Kotikunnan saaneilla tilapäistä suojelua saavilla korvausaika on 3 vuotta.

Lisäksi kunnalle ja hyvinvointialueelle korvataan todellisten kulujen mukaan sosiaali- ja terveydenhuollon sekä muita erityiskustannuksia, tulkkaus- ja käännöspalveluja sekä toimeentulotukikustannuksia. Työ- ja elinkeinoministeriö maksaa edelleen vuonna 2024 erilliskorvausta pakolaisia vastaanottaville kunnille (kuntiin ohjaamisen toimintaohjelman kautta, entinen SYLVIA-hanke).

Lisätiedoksi myös, että valtionosuusjärjestelmässä huomioidaan maahanmuuttajat korotettuina kertoimina valtionosuuksia määritettäessä. Kotouttamistyössä kannattaa lisäksi huomioida erilaiset hankerahoituksen mahdollisuudet kuten ESR- ja EUSA-rahoitusmahdollisuudet. Näiden lisäksi kuntien on kuitenkin varauduttava siihen, että kotouttamistyöhön voidaan tarvita myös muuta kunnan rahoitusta. Kuntakorvausten maksamisen edellytyksenä on, että kunnassa on voimassa kotouttamisohjelma.

Lisäksi alkukartoituksen järjestämisestä maksetaan korvauksia kunnille. Alkukartoitus on maahanmuuttaneelle tarjottava toimenpidekokonaisuus, jonka avulla arvioidaan alustavasti hänen työllistymis-, opiskelu- ja muut kotoutumisvalmiutensa sekä kielikoulutuksen ja muiden kotoutumista edistävien toimenpiteiden ja palvelujen tarpeet. Kunta voi tehdä alkukartoituksen maahanmuuttajalle, joka ei ole työtön työnhakija ja saa muuten kuin tilapäisesti toimeentulotukea. Alaikäisten osalta alkukartoitus voidaan tehdä valmistavan opetuksen opetussuunnitelman tai varhaiskasvatussuunnitelman yhteydessä. Kunnalle maksetaan valtion varoista laskennallista korvausta alkukartoituksen järjestämisestä aiheutuneista kustannuksista 700 euroa jokaisesta alkukartoitukseen osallistuneesta.

Keski-Suomessa laaditun oleskeluluvan saaneiden kuntiin sijoittamisen strategian ja kunnan kotouttamisohjelman mukaan vastaanoton tulee olla suunniteltua ja vastaanottoon tulee varautua riittäväillä henkilöstöresursseilla varsinkin kotouttamisen alkuvaiheessa.

Edellä esitettyjä korvauksia maksetaan kunnille riippumatta siitä, tuleeko henkilö kuntapaikalle vai siirtyykö hän itsenäisesti kuntalaiseksi ja saa kotikuntamerkin. Kuntapaikkojen suuri määrä edellyttää riittävää työvoimaa maahanmuutto- ja kotoutumispalveluihin, sillä kuntapaikkojen osoittaminen tuo kunnalle velvoitteita, kuten neuvonta ja ohjaus sekä asunnon järjestäminen. Kuntapaikat on suunnattu haavoittuvassa asemassa oleville.

Esittelijä

vt kunnanjohtaja Touko Aalto

Päätösehdotus

Kunnanhallitus päättää esittää valtuustolle, että Toivakan kunta ei käytettävissä olevien resurssien pohjalta varaa kiintiöpakolaisille ja/tai myönteisen oleskeluluvan saaneille turvapaikanhakijoille ja/tai kotikunnan saaneille tilapäistä suojelua saaville kuntapaikkoja vuonna 2024.

Päätös

Hyväksyttiin yksimielisesti.